

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Hei me halutaan yrittää!”

Kulttuurituotannon koulutusohjelman yrittäjyysopintojen kehittäminen
Humanistisessa ammattikorkeakoulussa Jyväskylän kampuksella

Suvi Liukkonen

Kulttuurituotannon ko. (240 op)
Arvioitavaksi jättämisaika 05 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Suvi Liukkonen	Sivumäärä 15 ja 0 liitesivua
Työn nimi "Hei me halutaan yrittää!" Kulttuurituotannon koulutusohjelman yrittäjyysopintojen kehittäminen Humakissa Jyväskylän kampuksella	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jari Hoffrén, Jouni Kärkkäinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Humanistinen ammattikorkeakoulu	
Tiivistelmä Opinnäytetyöni tilaajana toimii Humanistinen ammattikorkeakoulu. Työni tarkoituksena on tuoda esille Humanistisen ammattikorkeakoulun Jyväskylän kampuksen kulttuurituotannon opiskelijoiden mielipiteitä yrittäjyysopinnoista ja miten niitä tulisi kehittää eteenpäin opiskelijoiden näkökulmasta. Käsittelem työssäni myös lyhyesti opiskelijoiden ajatuksia luovien alojen yrittäjyydestä verrattuna perinteiseen yrittäjyyteen. Keskityn työssäni lukuvuoden 2014-2015 toteutuksen tarkasteluun, ja esittelen vaihtoehtoisia yrittäjyysopintojen opetusmenetelmiä, jotka pohjautuvat opiskelijoiden ajatuksiin. Tutkimusmenetelminä käytin teemahaastattelua ja havainnointia.	
Asiasanat luovat alat, yrittäjyys, sisäinen yrittäjyys, kehittäminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Culture management

ABSTRACT

Author Suvi Liukkonen	Number of Pages 15
Title "Hi! We want to be entrepreneurs!" How to improve Humak University of Applied Sciences' studies of entrepreneurship in the culture management program at Jyväskylä campus	
Supervisor(s) Jari Hoffrén, Jouni Kärkkäinen	
Subscriber and/or Mentor Humak University of Applied Sciences	
Abstract The subscriber of my practical thesis is Humak University of Applied Sciences. My main goal is to give a voice for the culture management students' opinions of the studies of entrepreneurship at Jyväskylä campus of Humak University of Applied Sciences. I also present shortly the students' views on being a entrepreneur in the field of creative businesses versus being a entrepreneur in the field of more traditional industries. On my thesis I focus on the studies execution on the academic year of 2014-2015 and I also present alternative methods to teach entrepreneurship . The alternative methods are based on the students' ideas. The research methods I used were the theme interview and observation.	
Keywords creative businesses, entrepreneurship, intrapreneurship, improvement	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO	5
1.1 Yrittäjyysopintojen toteutus lukuvuonna 2014-2015	6
2 HAVAINNOINTI: OPINNOT LUKUVUONNA 2012-2013 VS. 2014-2015	7
3 HAASTATTELUT: HAASTATELTAVAT & TULOKSET TEEMOITTAIN	Error!
Bookmark not defined.	
3.1 Luovien alojen yrittäjyys vs. perinteinen yrittäjyys	9
3.2 Yrittäjyysopintojen toteutus	10
3.3 Yrittäjyysopintojen kehittämissuositukset	11
4 VAIHTOEHTOISET YRITTÄJYYSOPINTOJEN TOTEUTUSMENETELMÄT	12
4.1 Kisälli-menetelmä	12
4.2 Opiskelijoiden osuuskunta	12
4.3 Polku-malli	14
5 LOPUKSI	14
LÄHTEET	15

1 JOHDANTO

Kun aloitin kulttuurituotannon opinnot syksyllä vuonna 2011, ensimmäisellä luenrollamme lehtorimme Jari Hoffrén kertoi, että yrittäjyys ja yrittäjämäisesti toimiminen tulevat lisääntymään kulttuurialalla (Hoffrén 2011). Hän oli oikeassa. Tilastoitua tietoa yrittäjyyden lisääntymisestä kulttuurialalla ei toistaiseksi löydy, mutta muutoksen voi havaita alalla käytävästä keskustelusta ja liikehdinnästä: esimerkiksi ammattikorkeakoulut, joista löytyy kulttuurituotannon koulutusohjelma, tarjoavat myös yrittäjyysopintoja osana koulutusta, ja on julkaissut luoville aloille suunnattuja yrittäjyyteen liittyviä julkaisuja. Esimerkiksi Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) on julkaissut *Luovuus ja liiketoiminta* –käsikirjan, joka on suunniteltu erityisesti luovien alojen toimijoille oman liikeidean prosessoimisen tueksi. (Johansson 2014)

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tuoda esille opiskelijoiden ajatuksia nykyisistä yrittäjyysopinnoista Humakin Jyväskylän kampuksella kulttuurituotannon koulutusohjelmassa, ja miten niitä tulisi kehittää eteenpäin opiskelijoiden näkökulmasta. Keskityn työssäni lukuvuoden 2014-2015 toteutuksen tarkasteluun, ja mitä vaihtoehtoisia malleja opintojen toteuttamiseen olisi. Vaihtoehtoiset mallit perustuvat opiskelijoiden antamiin kehittämisehdotuksiin. Lisäksi tuon esille opiskelijoiden ajatuksia luovien alojen yrittäjyydestä verrattuna perinteiseen yrittäjyyteen.

Tutkimusmenetelminä käytin teemahaastattelua ja havainnointia. Teemahaastatteluun valikoin lukuvuoden 2014-2015 toteutuksen käyneistä kolme taustoiltaan erilaista henkilöä, joilta löytyi joko kokemusta yrittäjänä toimimisesta ja/tai oli kiinnostunut yrittäjyydestä ja/tai harkitsi yrityksen perustamista myöhemmin. Suoritin omat yrittäjyysopintoni lukuvuonna 2012-2013. Opintojeni jälkeen olen vuosittain keskustellut nuorempien opiskelijoiden kanssa yrittäjyysopintojen toteutuksesta, ovatko he olleet toteutukseen tyytyväisiä ja mitä he mahdollisesti parantaisivat toteutusta. Näin ollen olen kerännyt tietopohjaa jo useamman vuoden ajan. Lisäksi olen toiminut osuuskuntayrittäjänä noin kolmen vuoden ajan, joten olen päässyt tekemään havaintoja alan liikehdinnästä kentällä.

1.1 Yrittäjyysopintojen toteutus lukuvuonna 2014-2015

Lukuvuonna 2014-2015 Jyväskylän kampuksella yrittäjyysopinnot toteutettiin yhtenä viiden opintopisteen laajuisena Yrittäjyys-kurssina syyslukukaudella. Yrittäjyys-kurssi oli osa toisen vuoden kulttuurituotannon opiskelijoiden opintopolkua. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2014, 186) Kurssi toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulun (Jamk) ja Jyväskylän yliopiston (JY) kanssa. Humakin opiskelijoille kurssi oli pakollinen, mutta Jamkin ja JY:n opiskelijoille vapaavalintainen. Kurssin toteutuksen pohja oli pysynyt samanaikaisena kuin lukuvuonna 2012-2013: opiskelijoiden oli tarkoitus perustaa poikkitieteellisiä ryhmiä, jotka keksivät yhdessä yritysideoita ja kehittivät niitä eteenpäin annettujen viikkotehtävien avulla. Viikkotehtävinä oli muun muassa liiketoimintasuunnitelman ja katelaskelmien laatiminen. Kurssin viimeisenä päivänä ryhmät esittelivät yritysideoita ja toimintamallinsa, joista lehtoreista ja ulkopuolisista arvioijista muodostettu raati valitsi voittajan. Viikoittain kurssilla kävi vierailuvia luennoitsijoita muun muassa tilitoimistosta ja mainostoimistosta, ja eri alojen yrittäjiä kävi kertomassa omasta yrityksestä, mahdollisista vastoinkäymisistä ja millaista yrittäjyys heidän näkökulmastaan on. Näiden lisäksi Humakin opiskelijoiden kurssiin oli sisällytetty oppitunteja kirjanpidosta ja sen tekemisestä. (Haastattelu 1 2016)

Kurssilla oli myös mahdollista perustaa NY-yritys NY Start Up -ohjelmassa, joka oli osa Nuori Yrittäjyys ry:n koordinoimaa oppimismallia yrittäjyyden, liiketoiminta- ja innovointitaitojen oppimiseen. (Nuori Yrittäjyys 2014) Ohjelmaan osallistuminen maksoi 22 euroa per opiskelija, ja kesti lukuvuoden kerrallaan eli syksyllä perustettu yritys lopetetaan saman lukuvuoden keväällä. Ajatuksena on, että NY-yrityksen kautta liikeideaa pääsee kokeilemaan käytännössä ja oikeiden asiakkaiden kanssa. (Haastattelu 1 2016)

2 HAVAINNOINTI: OPINNOT LUKUVUONNA 2012-2013 VS. 2014-2015

Kaikkein pysäyttävin havainto vertailtaessa lukuvuosien opintoja oli se, ettei yrittäjyysopinnot olleet kehittyneet juuri yhtään. Ainoa suuri muutos oli, että entisen kymmenen opintopisteen sijaan yrittäjyyttä opetettiin viiden opintopisteen verran. Muutos ei opiskelijan näkökulmasta katsottuna ollut kovin viisas. Vaativat viikkotehtävät ja muiden oppilaitosten opiskelijoiden kanssa ryhmäytyminen tuli hoitaa entistä tiukemmalla aikataululla. Vaikka aiemmin kurssi oli kymmenen opintopisteen laajuinen kokonaisuus, tuntui silti, että aika loppui kesken.

Toinen suurempi muutos opinnoissa oli opiskelijatiimin lakkauttaminen. Itse opiskelin yrittäjyyttä lukuvuoden 2012-2013 opiskelijatiimissä Jyväskylän kampuksen tutkimuskeskuksessa Akselissa. Opiskelijatiimi poikkesi tavallisista kurssiopinnoista niin, että opiskelijatiimiin haettiin ja sinun oli mahdollista kyseisen lukuvuoden opinnot tehdä omaan yrityskokeiluun, harjoitteluina yrityksesi kautta tai kokeilla yritysideaasi opiskelijaosuuskunta Luovatronin kautta. Totta kai Yrittäjyys-kurssi kuului osaksi tiimin opintoja. Verrattuna opiskelijatiimin kaltaista ympäristöä tavalliseen kurssisuorittamiseen on kurssin suorittaminen opiskelijoiden kannalta tasa-arvoisempaa. Vaikka jouduimme tekemään samat kurssit kuin muut ryhmäläisemme tuona lukuvuonna, saimme oman erillisen tilan ja kaiken mahdollisen avun Humakin puolelta omiin yrityskokeiluihimme. Opiskelijatiimiin valittiin hakijoista maksimissaan kaksitoista osallistujaa, mikä luo jo lähtökohtaisesti eriarvoisuutta opiskelijoiden välille, vaikka kyseessä on erillinen hakuprosessi ja hakijan tuli osoittaa erityinen kiinnostuksensa yrittäjyyttä kohti. Opiskelijatiimiin pystyi hakemaan eri Humakin eri koulutusohjelmien opiskelijat eri kampuksilta. Sitä ei oltu onneksi rajattu vain kulttuurituotannon opiskelijoille.

Taas keskustellessani eri vuosien opiskelijoiden ja omien ryhmäläisten kanssa vuosien varrella huomasin, että yrittäjyyskurssi aiheutti monissa enemmänkin pelkoa ja epäluuloa yrittäjyyttä kohtaan kuin olisi kannustanut siihen ja tuonut edes selvyttä, mitä yrittäjyys on. Kulttuurialalla, jossa käytännössä jo näkyy,

yrittäjyyden ja yrittäjämäisesti toimimisen nousu, tällainen tilanne alan oppilaitoksessa ei ole millään tasolla hyvä. Lisäksi keskusteluista kävi ilmi, miten yrittäjyys eroteltiin ja lokeroitiin tiukastikin vain yhdeksi kurssiksi, jonka ei koettu liittyvän mihinkään muuhun. Todellisuudessa ne asiat, joita yrittäjyyskurssilla opetetaan, ovat todella kiinteästi sidoksissa kulttuurituottajan työhön. Esimerkiksi se, mistä työn- ja tarvikkeiden hinta muodostuu. Näiden oppiminen on tärkeää ihan jo erilaisia kilpailutuksia tehtäessä. Lisäksi tuottajan on ymmärrettävä muun muassa, miten erilaiset yritykset toimivat ja miten niissä hoidetaan päätöksen teko.

Vertailllessani lukuvuosien opintoja omien kokemusten, saamieni haastattelujen ja muiden opiskelijoiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella oli hyvin selvää, että Humakin opiskelijoille tulisi järjestää oma itsenäinen yrittäjyyskursinsa. Ajatus yhteiskurssin takana on mainio, mutta jo pelkkä lähtötilanne on opiskelijoiden kesken hyvin erilainen: Humakin opiskelijoille kurssi on pakollinen ja muille se on vapaavalintainen, mikä on vuosien varrella näkynyt myös osallistujamäärissä. Joka vuosi opiskelijoiden mukaan, ja näin myös meidän aikaisella kurssilla, Humakin opiskelijoita oli määrällisesti huomattavasti enemmän kuin muiden oppilaitosten opiskelijoita. Eli käytännössä pohja haaveilluille poikkiteellisille yritysideoille on jo valmiiksi heikko. Pohjaa heikentää entisestään hyvin tiukka kurssiaikataulu, jossa ei ole mahdollista kypsyttää yritysideoita tarpeeksi eikä yksinkertaisesti ryhmäytymiselle ole aikaa. Toinen iso perusteltu syy oman yrittäjyyskurssin järjestämiseen on tämä ala, jolla me toimimme. Perusteet yrittäjyydessä on samanlaiset alasta riippumatta, mutta luovilla aloilla liikeideat, bisnesmallit, rahoitukset ja toimintakenttä poikkeavat hyvin paljon verrattuna perinteisimpiin aloihin kuten metalli- ja metsäteollisuuteen.

3 HAASTATTELUT: HAASTATELTAVAT & TULOKSET TEEMOITTAIN

Valitsin haastateltavakseni vuosien 2014-2015 toteutuksella olleista kulttuurituotannon opiskelijoista kolme henkilöä, joita kaikkia yhdisti kiinnostus yrittäjyyteen. Haastateltavien henkilöllisyyttä suojellakseni puhun haastateltavissa seuraavin numero- ja kirjainyhdistelmin: H1, H2 ja H3. H1:llä on käytännönkokemusta yrit-

tämisestä ja haaveissa perustaa oma yritys jossain vaiheessa uraa. H2 toimii tuottajana hyvin yrittäjämäisesti ja hänellä on myös haaveissa perustaa oma yritys jossain vaiheessa. H3:lla on pitkän linjan kokemusta yrittämisestä.

Haastattelin jokaisen heistä kasvokkain ja erikseen. Valitsin teemat ”Luovien alojen yrittäjyys vs. perinteinen yrittäjyys”, ”Yrittäjyysopintojen toteutus” ja ”Yrittäjyysopintojen kehittämisehdotukset” perustuen opinnäytetyöhöni. Halusin saada haastateltavilta irti mahdollisimman paljon näkemyksiä, ajatuksia ja mielipiteitä juuri näistä teemoista, jotta saisin materiaalia, jonka pohjalta voisi rakentaa opiskelijoita enemmän hyödyttävien vaihtoehtoisten yrittäjyysopintojen toteutusmenetelmiä.

3.1 Luovien alojen yrittäjyys vs. perinteinen yrittäjyys

Jokainen haastateltava oli samaa mieltä siitä, että perusteet molemmissa yrittäjyystyypeissä ovat samat, mutta toimintamallit ovat erilaisia. Usein luovilla aloilla pyritään yhdistelemään asioita, joita ei ole aiemmin ymmärretty yhdistää, esimerkiksi kahvila ja metsäteollisuus. H3 nosti esille, että luovilla aloilla toimivilla yrittäjillä tulee olla laaja tietotaito taidelajeista ja kulttuurista. H2 taas toi esille, että luovilla aloilla toimiessa on löydyttävä enemmän uskallusta toimia ja ottaa riskejä sekä tehdä laajempaa yhteistyötä esimerkiksi eri alojen välillä. Tästä esimerkiksi hän nosti sosiaali- ja terveysalojen yhteisprojektit taiteilijoiden kanssa. H1 ja H3 molemmat taas korostivat, että luovilla aloilla rahoituksen saaminen ja hakeminen poikkeaa perinteistä yrittäjyyttä harjoittavilla aloilla. Tähän liittyen H2 nosti esille luovien alojen tuotteiden hinnoittelun vaikeuden, koska usein myytävät tuotteet ovat aineettomia ja näin ollen hankalia mitata ja arvottaa. Tämä taas on suoraan yhteydessä esimerkiksi yrittäjälainojen saamiseen luovan alan yrityksiin ja miten haastavaa lainojen saaminen juurikin arvottamisen vaikeuden takia on.

H3 verratessaan luovien alojen yrittäjyyttä perinteiseen yrittäjyyteen halusi tuoda esille aikataulutukselliset asiat ja miten rahasta tulee puhua. Taide- ja kulttuuripuolella asiat eivät välttämättä tapahdu yhtä nopealla aikataululla kuin pe-

rinteisessä yrityskeskeisessä maailmassa. Luovilla aloilla joutuu tekemään töitä niin yhteisöjen, yhdistysten kuin pienyrittäjien kanssa, joilla on omat aikataulutuksensa ja ei välttämättä kokoaikaista työntekijää tai toimintaa pidetään täysin yllä vapaaehtoisten voimin. Lisäksi erilaisissa taideprojekteissa, joissa tuottaja tekee yhteistyötä taiteilijoiden kanssa, tuottajan tulee ottaa vastuu aikataulutuksesta. Usein tällaisissa projekteissa taiteilijat jättävät muut tuotannolliset asiat tuottajan vastuulle ja keskittyvät itse sisällöntuotantoon ja sitä sitoviin aikataulutuksiin.

Rahasta puhuttaessa H3 korosti erityisesti sitä, miten rahasta puhutaan ja että tulisi olla ymmärrys siitä, milloin rahaa tulee sisään ja milloin sitä menee ulos. H3 halusi painottaa myös sitä, että taiteilijat ovat tottuneet Suomessa tuottamaan taiteensa itse ja raha koetaan vaikeana aiheena, koska sitä ei yleensä luonnollisesti ole ja rahastaminen taiteella koetaan taiteenarvoa alentavana, kun sitä saa tehdessään taidetta. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että luovilla aloilla toimiessasi toimit vähintään yrittäjämäisesti, jos et toimi yrittäjänä.

3.2 Yrittäjyysopintojen toteutus

Lukukauden 2014-2015 toteutukseen yksikään haastateltavista ei ollut täysin tyytyväinen, ja yhteisarvosanaksi kurssin toteutukselle tuli 2 (asteikko 1-5). Kurssilla vierailteiden luennoitsijoiden luennot ja Humakin opiskelijoille järjestetyt erilliset kirjanpidontunnit koettiin hyvinä. Lisäksi kiitosta sai kannustaminen omien projektien pariin ja mahdollisuudet niiden opinnollistamiseen.

NY-ohjelma koettiin sopimattomana ammattikorkeakoulutasolle. Se sopii hyvin haastateltavien mielestä yläasteelle ja toisen asteen oppilaitoksiin. Ammattikorkeakoulutasolla yrittäjyysopinnoissa tulee toimia kuten oikeat yrittäjät todellisten kustannusten kanssa. Tällä tarkoitettiin sitä, että kun työtä myydään, niin työhinnittelussa on otettava huomioon niin työnantaja- kuin työntekijänkulut ja lisäksi muut mahdollisesti syntyvät kustannukset. NY-ohjelman käyttäminen ammattikorkeakoulutasolla vääristää jopa kilpailua, koska opiskelijat pystyvät myymään halvemmalla työtään kuin alan yrittäjät.

Kaikki haastateltavat toivat myös esille aikatauluongelmat. Aikaa oli työmäärään nähden liian vähän ja tuntui, että tarpeellinen perusteoria yrittäjyydestä (perustamistoimenpiteet, työnhinnan määrittely, katteiden laskenta) jäivät yrityksen ideoimisen ja perustamisen jalkoihin. Lisäksi oli jätetty kertomatta, että jos perustaa NY-yrityksen, niin myöhemmin samaan yritysideaan ei voi saada starttirahaa. Tästä ilmoitettiin vasta, kun opiskelijat olivat ehtineet perustaa NY-yrityksen. Lisäksi tuli yllätyksenä, että opiskelijat joutuivat ensin itse maksamaan osallistumisesta NY-ohjelmaan, mutta onneksi Humak korvasi maksut. Haastateltavat myös totesivat, että kurssi oli liian tiukasti ohjattu ja opiskelijoille syntyi infoähky, koska usein luennoitiin kerralla monista eri asioista. Kurssin jälkeen useimmat opiskelijat olivat todenneet, että yrittäjyys pelottaa, eivätkä halua perustaa omaa yritystä.

3.3 Yrittäjyysopintojen kehittämisehdotukset

Haastateltavat toivoivat selkeämpää tuntijakoa opetukseen esimerkiksi kategoriaintia aihealueittain. Lisäksi toivottiin lisää aikaa, jotta asioita kerkeäisi kypsyttellä ja muiden oppilaitosten opiskelijoihin olisi enemmän aikaa tutustua - esimerkiksi yksi lukuvuosi. Yhtenä ehdotuksena tuli kisälli-menetelmä eli opiskelijat menisivät pieniin yrityksiin yrittäjyysjärjoitteluun ja näin oppisivat, mitä yrityksen pyörittäminen yrittäjältä vaatii. Lisäksi ehdotettiin, että ainakin Humakin opiskelijoille voisi painottaa itsensä brändäämistä ja myymistä.

Kaksi haastateltavaa kolmesta piti lukuvuoden 2014-2015 mallia sellaisena, että jatkojalostamalla sitä, se voisi toimia. Eniten yrittäjyyskokemusta omaava haastateltava tosin totesi, että luoville aloille tarvittaisiin oma yhteinen yrittäjyyskursi.

4 VAIHTOEHTOISET YRITTÄJYYSOPINTOJEN TOTEUTUSMENETELMÄT

Kuten opinnäytetyöni johdannossa ja kolmannen luvun alussa totesin haluan esitellä opiskelijoiden ideoihin ja ajatuksiin perustuvia vaihtoehtoisia yrittäjyysopintojen toteutusmenetelmiä. Valitsin nousseista ehdotuksista esiteltäväksi kolme.

4.1 Kisälli-menetelmä

H3 nosti haastattelussaan esille ajatuksen yritysopintojen suorittamisesta harjoitteluna esimerkiksi paikallisessa pienessä muutaman hengen yrityksessä. Ajatuksen pohjalla on vanha opettaja-kisälli –malli, jossa opettaja opettaa oppilaalle omat taitonsa. Näin opiskelija pääsisi aitopaikalle näkemään, millaista on yrityksen arjen pyörittäminen, mitä ei opi kirjoista lukemalla tai istumalla luennoilla, ja samalla opiskelija oppisi myös, mitä kuluja todellisuudessa yrityksen perustamisesta ja pyörittämisestä syntyy.

Harjoittelun raportoinnin voisi korvata tehtävien sarjalla, jotka liittyvät yrityksen perustamiseen ja sen pyörittämiseen. Esimerkiksi opiskelija voisi laatia tuotteiden katelaskelmia, palvelujen kilpailutuksia, palkkalaskelmia oppimansa pohjalta. Näistä hän koostaa itselleen yrittäjyyspaketin, josta hänelle on hyötyä niin tuottajan työssä kuin yrittäjänä.

4.2 Opiskelijoiden osuuskunta

H3 kertoi haastattelussa myös, että oli saanut heti ensimmäisenä opiskeluvuonnaan kesätöitä, koska hänellä oli ollut mahdollisuus laskuttaa työnsä. Kysyin häneltä, mitä mieltä hän olisi, jos Humakin kampuksilla toimisi omat opiskelijaosuuskuntansa, jotka mahdollistaisivat tällaisen työllistymisen. Tähän hän vastasi, että idea ei olisi ollenkaan hullumpi. Meillä on Jyväskylässä toki osuuskunta Luovatron, joka on aikoinaan perustettu palvelemaan opiskelijoita juurikin

tällaisissa tilanteissa, mutta nykyisin kyseinen osuuskunta on ajautunut kauemmaksi alkuperäisestä toimintaideastaan ja haluaakin edetä aivan toiseen suuntaan nykyisen hallituksen mukaan.

Opiskelijaosuuskuntaan voisi liittyä myös lehtoreita, jotka haluaisivat sivutoimisesti laskuttaa omista töistään, ja nykyisin on myös mahdollista, että yritykset toimivat osuuskunnan jäseninä, joten Humak voisi myös olla osana osuuskunnan toimintaa. Opiskelijat voisivat suorittaa opintojaan osuuskunnassa esimerkiksi suorittamalla markkinoinnin opinnot harjoitteluna osuuskunnalle. Ennen kaikkea osuuskunta tarjoaisi matalakynnyksisen mahdollisuuden kokeilla yrittäjyyttä ja omia yritysideoita. Tällainen ajatus on tyrmätty jo kertaalleen toimimattomana ideana, mutta itse näkisin, että tämä voisi hyvinkin toimia. Tämä totta kai vaatii työtä.

Se, missä ollaan aina menty pieleen opiskelijaosuuskunnan perustamisessa Humakissa, on se, että perustamisvaiheessa opiskelijoilta ovat puuttuneet oikean yritysmaailman sparraajat ja mentorit, jotka osaavat ohjata ja neuvoa väistämään vaanivat sudenkuopat. Lisäksi osuuskunnan toimintaa ei ole tehty tarpeeksi läpinäkyväksi opiskelijoille ja siihen liittyminen on ollut kyllä yksinkertainen, mutta yksinäinen prosessi. Osuuskunta ei aktiivisesti järjestänyt tilaisuuksia omissa nimissään, jossa opiskelijat olisivat päässeet tutustumaan osuuskunnan toimintaan ja jopa ehkä innostumaan toimimaan siinä.

Näkisin, että jotta tällainen osuuskuntatoiminta onnistuisi, Humakin tulisi miettiä yhdessä osuuskunnan perustajien kanssa, miten osuuskunta palvelisi parhaiten niin opiskelijoita työllistymisen mahdollistajana kuin oppimisympäristönä. Osuuskunta voisi myös osallistua Humakin hanketoimintaa jonkin osa-alueen osa toteuttajana. Tämä helpottaisi muun muassa palkkojen maksamista ja toisi uudenlaisen mahdollisuuden opiskelijoille tutustua hanketyöskentelyyn aidan molemmin puolin eli esimerkiksi hankkeiden osa-toteuttajana ja hanketyöntekijöinä oman yrityksensä kautta.

4.3 Polku-malli

H2 toi omassa haastattelussaan esille henkilöbrändäyksen ja miten tärkeää se on nimenomaan tuottajille, koska tuottajien täytyy osata tuotteistaa itsensä ja myydä osaamistaan. Tästä ajatuksesta syntyi idea polku-mallisesta opintopolusta yrittäjyyden maailmaan. Polku-malli soveltuisi juurikin heille, joita ei yrittäjyys kiinnosta. Ajatuksena olisi, että jo ensimmäisestä opiskeluvuodesta alkaen valituilla kursseilla käsiteltäisiin yrittäjyyteen liittyviä asioita.

Kursseja, joilla yrittäjyyttä voitaisiin jo käsitellä ensimmäisestä vuodesta alkaen, ovat esimerkiksi juurikin markkinoinnin ja viestinnän kurssit ja talouskurssit. Yrittäjyyttä käsiteltäisiin nimenomaan henkilöbrändäyksen näkökulmasta eli miten tuotteistat itsesi, miten markkinoit osaamistasi ja miten hinnoittelet itsesi. Opiskelijoille hoetaan ensimmäisestä vuodesta alkaen muistakaa oma palkanne, mutta oman palkan määrittelyyn ei kuitenkaan tarjota työkaluja. Näin myös heille, jotka saavat näppylöitä yrittäjyydestä, saisivat peruskäsityksen yrittäjänä toimimisesta.

5 LOPUKSI

Kuten haastatteluista ja havainnoista nähdään yrittäjyysopinnot tarvitsevat uudistamista ja päivittämistä. Yrittäjyyden ja yrittäjämäisesti toimiminen ovat jo nyt arkipäivää alallamme, joten on aika, että yrittäjyysopintoja pyritään kehittämään eteenpäin seuraamalla alamme kehitystä unohtamatta opiskelijoiden näkemyksiä ja tarpeita. On erittäin tärkeää, että yrittäjyyttä voi opiskella eri tavoilla ja erilaisia polkuja pitkin, koska ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa tapaa toimia yrittäjänä tai yrittäjämäisesti.

LÄHTEET

Johansson, Tuula 2014. Blogikirjoitus ”Luovuus ja liiketoiminta on erilainen työkirja”. Viitattu 26.5.2016 <http://www.humak.fi/julkaisut/yrittajyysoppaan-ei-tarvitse-olla-tylsa/>

Hoffrén, Jari 2011. Tuottajan työn ja tuotantoprosessin perusteet 29.8.2011. Jyväskylä: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Haastateltava 1, H1 2016. Teemahaastattelu opinnäytetyöhön yrittäjyydestä (Haastattelu 1) 3.3.2016. Jyväskylä.

Haastateltava 2, H2 2016. Teemahaastattelu opinnäytetyöhön yrittäjyydestä (Haastattelu 2) 18.3.2016. Jyväskylä.

Haastateltava 3, H3 2016. Teemahaastattelu opinnäytetyöhön yrittäjyydestä (Haastattelu 3) 22.5.2016. Jyväskylä.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2014. Opinto-opas lukuvuodelle 2014-2015, sivu 186. Viitattu 26.5.2016 http://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/07/humak_opinto-opas_2014_2015_web_0.pdf

Nuori Yrittäjyys ry 2014. Mikä on NY Start Up. Viitattu 26.5.2016 <http://nystartup.fi/mika-on-ny-startup/>